

*PROTESTANTSE GEMEENTE VAN DE
ONTMOETINGSKERK*

BELEIDSPLAN

2017 – 2021

Inhoud

1. Analyse.....	3
1.1. Algemene Analyse: plaats en positie van de kerk in het algemeen	3
1.2. Analyse Geloofsbeleving en Oecumene in de Ontmoetingskerk	4
1.3. Demografische samenstelling.....	5
1.4. Organisatie en participatie.....	6
1.5. Verwerking analyses in het nieuwe beleidsplan.....	6
2. Onze dromen.....	6
3. Beleid.....	7
3.1. Kerkdiensten.....	7
3.2. Pastoraat.....	7
3.3. Jeugd en jonge gezinnen.....	9
3.4. Diaconaat en missionair werk.....	9
4 Van droom naar werkelijkheid.....	9

Inleiding en verantwoording

Dit jaar werken we voor het eerst met 1 predikantsplaats. In dit nieuwe beleidsplan is hiermee rekening gehouden.

In januari 2016 is, gelijktijdig met de Actie Kerkbalans, een enquête meegestuurd naar de gemeenteleden die een grote respons heeft opgeleverd. De resultaten van de enquête zijn mede bepalend geweest voor de veranderingen ten opzichte van het vorige beleidsplan.

Het beleidsplan zet de koers uit voor de komende periode.

De centrale vraag waar het in dit nieuwe beleidsplan om gaat is niet veranderd ten opzichte van het vorige.

Die vraag was en is:

Wat houdt ons als gemeente bezig en hoe kunnen wij onze dromen vorm en inhoud geven?

Uitgangspunt voor de gemeente van de Ontmoetingskerk is:-

*Wij willen een gemeente zijn van Jezus Christus die tijd neemt voor God
en die tijd overhoudt voor mensen*

1. Analyse

1.1. Algemene Analyse: plaats en positie van de kerk in het algemeen

Het beleidsplan geeft de koers aan die wij als gemeente willen gaan. Het is daarom van belang te weten waar wij nu staan. In deze paragraaf stellen we deze situatie vast.

De kerk is onderdeel van het dagelijks leven en daarom is de positie en de koers van de Ontmoetingskerk niet los te zien van ontwikkelingen in de wereld buiten Gorredijk.

Over de ontwikkelingen van het kerkelijk leven is veel geschreven. Een van de relevante boeken is geschreven door Gerben Heitink¹. Hij spreekt van een 'stagnatie' in het kerkelijke leven. In zijn boek 'Een kerk met karakter, tijd voor heroriëntatie' werkt hij dit uit in een aantal factoren welke in dit verband een belangrijke rol spelen. (zie bijlage 1)

Alle genoemde factoren in de schets van Heitink zijn zeer herkenbaar en ook van toepassing op de situatie van onze gemeente.

De Anglicaanse theoloog, Robert Warren, heeft het boek 'De gezonde gemeente' geschreven. Daarin beschrijft hij de zeven kenmerken van een gezonde gemeente (zie bijlage 2).

Beschrijft de één -Heitink- met name een aantal bedreigingen waar de kerk aan onderhevig is, de ander -Warren- biedt een aantal handvatten om (weer) tot kerkelijke bloei te komen.

1 Gerben Heiting: 'Een kerk met karakter, tijd voor heroriëntatie', 2007, Kok, ISBN10: 9043514063

Het beleidsplan is een voorzetting van het huidige beleidsplan met enkele nieuwe accenten die wij putten uit de beschrijving van Warren. Uitgangspunten zijn kenmerk 1 en 5 van de in bijlage 2 genoemde zeven kenmerken van een gezonde gemeente.

Uit de enquête blijkt dat velen een spanningsveld zien ten aanzien van het kunnen waarmaken van de kenmerken 1 en 5 en voegen daarom kenmerk 7 toe in plaats van 5.

Of vragen in ieder geval kenmerk 7 serieus te nemen en eventueel vanuit dit aanknopingspunt dan weer te koersen op kenmerk 1 en 5.

Het is een overweging die zeer ter harte genomen dient te worden. Enerzijds kan het reëel worden als een aantal ontwikkelingen zich voortzet, anderzijds kan de bewustwording en het onder ogen zien van de huidige situatie ook inspireren om ons uit innerlijke motieven te blijven inzetten voor een kerkgemeenschap die de kenmerken 1 en 5 deelt en wil blijven uitdragen. Als dit blijkt te hoog gegrepen te zijn, of te veel gevraagd is dan komt ook kenmerk 7 als een realistisch oriëntatiepunt in beeld.

Kenmerk 1: bezielde zijn door geloof en niet alleen maar alles draaiende willen houden of proberen te overleven

- erediensten en leven met de sacramenten: mensen helpen om de liefde van God te ervaren
- motivatie: de energie komt voort uit een verlangen God en elkaar te dienen
- omgang met de Schrift: de Bijbel op creatieve wijze met het dagelijks leven verbinden
- voeden van het geloof in Christus: mensen helpen te groeien in hun geloof en dat met anderen te delen.

Kenmerk 5: leven als een echte gemeenschap en niet zozeer als een vereniging of een religieuze organisatie

- relaties: deze worden, vaak in kleine groepen, onderhouden en gevoed, zodat mensen zich geaccepteerd voelen en worden geholpen om te groeien in geloof en dienstbetoon.
- leiderschap: gemeenteleden en voorgangers werken als team samen om aan alle zeven kenmerken van een gezonde gemeente gestalte te geven op een manier die toegesneden is op de plaatselijke situatie.
- bediening door gemeenteleden: de waarde van wat mensen aan gaven hebben meegekregen, wat ze allemaal hebben meegemaakt en wat ze op hun levensweg aan geloofservaringen hebben opgedaan wordt onderkend. Dit alles krijgt gestalte in het gemeentelven en daarbuiten.

1.2. Analyse Geloofsbeleving en Oecumene in de Ontmoetingskerk

Geloofsbeleving

Binnen de Ontmoetingskerk is een grote verscheidenheid in geloofsbeleving. Deze beleving varieert van traditioneel tot meer vernieuwend. Een deel hecht aan een meer liturgische invulling (vaste vormgeving, het volgen van een leesrooster en liedkeuze).

Anderen zoeken het meer in een losse en ongedwongen opzet van de dienst (spontaniteit, creativiteit en afwisseling).

Oecumene

Onze gemeente werkt binnen de Raad van Kerken te Gorredijk samen met de lokale R.K. gemeenschap en de Doopsgezinde Gemeente.

Er is samenwerking bij de organisatie van diensten en vieringen en bij de uitvoering van diverse activiteiten. Met enkele protestantse kerken in de regio wordt gezamenlijk een aantal activiteiten aangeboden op het gebied van Vorming en Toerusting.

1.3. Demografische samenstelling

De Ontmoetingskerk is een levende en actieve gemeente.

Globaal gesproken kan er onderscheid gemaakt worden tussen actieve en betrokken gemeenteleden en gemeenteleden die minder of nauwelijks betrokken zijn bij de activiteiten van de gemeente. Er zijn vele vrijwilligers actief binnen het kerkenwerk. Deze groep van actieve leden bestaat uit twee categorieën.

- Een groep die zich thuis voelt bij het gangbare patroon van de huidige diensten, het aanbod van activiteiten en de pastorale zorg. Zij staan geen grote veranderingen voor.
- Een groep gemeenteleden die kiest voor veranderingen. Sommigen willen zich daar ook daadwerkelijk voor inzetten. Zij zien graag veranderingen in zowel de zondagse eredienst als de doordeweekse bijeenkomsten
- Bij de groep ‘minder of nauwelijks betrokken gemeenteleden’ is ook sprake van twee categorieën:
 - Een deel is wel gehecht aan het lidmaatschap, maar bezoekt (sporadisch) een dienst.
 - Een ander deel is niet actief en lijkt ook minder geïnteresseerd. Zij staan op de drempel van het lidmaatschap en zonder de juiste aandacht zullen ze wellicht op termijn ‘afhaken’.

De kerkenraad hoopt met dit beleidsplan beide eerstgenoemde categorieën ruimte te bieden. Tevens hoopt zij de aantrekkingskracht ook positief te beïnvloeden voor hen die niet of minder betrokken zijn.

De opbouw van onze gemeente, verdeeld naar leeftijdscategorie en soort lid, is in onderstaand schema opgenomen.

Cat./ Leef tijd	belijdend lid			dooplid			overig			totaal			%	
	2016	2012	2008	2016	2012	2008	2016	2012	2008	2016	2012	2008	2016	2012
0-10	0	-		41	48		24	28		65	76		6,6	7
11-20	1	-	2	64	99	204	30	41	97	95	140	303	9,7	13
21-30	1	3		69	74		27	30		97	107		9,7	10
31-40	22	34	63	45	54	109	16	10	33	83	98	205	8,5	9
41-50	53	66	93	47	49	39	19	36	36	119	151	168	12,2	14
51-60	98	110	123	26	29	15	28	25	18	152	164	156	15,5	15
61-70	117	139	120	12	16	16	16	17	11	145	172	147	14,8	15
71-80	107	95		8	4		11	12		126	111		12,8	10
81-90	65	56		5	3		12	12		82	71		8,4	6
90+	10	9		2	1		3	-		15	10		1,5	1
70+			139			8			30			177		
totaal	474	512	540	319	377	391	186	211	225	979	1100	1156	100	100

Naast de cijfers van 2016 (stand per 1 maart 2016) staan de gegevens uit het beleidsplan van 2012 en 2008 vermeld.

Opmerkingen bij de tabel

Uit het overzicht valt een aantal zaken af te lezen:

- Het totaal aantal leden daalt ten opzichte van 2012 met 11% en met 15% t.o.v. 2008.
- 47% is jonger dan 50 jaar tegen 53% in 2012 en 59% in 2008
- 53% is ouder dan 50 jaar, was 47% in 2012 en 41% in 2008
- Alleen boven de 71 jaar groeit nog het aantal leden, de sterkste afname is te zien in de leeftijdsgroep tot 20 jaar.

- Het aantal doop- en overige leden daalt sterker dan het aantal belijdende leden.

1.4. Organisatie en participatie

Met enige regelmaat hebben er inventarisaties van alle activiteiten plaatsgevonden. Hieruit kan geconstateerd worden dat:

- de Ontmoetingskerk redelijk stevig in de schoenen staat maar wel tegen een aantal grenzen aan loopt.
- praktische klussen met een duidelijk afgebakend karakter hebben veelal de voorkeur boven een kerkenraadfunctie (te belastend)
- het beeld en de inhoud van het kerkenraadswerk is niet voor iedereen even helder (onbekend maakt onbemind).

1.5. Verwerking analyses in het nieuwe beleidsplan

Op basis van de hiervoor beschreven paragrafen en de ontwikkelingen in de afgelopen periode is het beleidsplan aangepast. De cijfers zijn geactualiseerd en de gegevens uit de recent gehouden enquête zijn, voor zover ze het beleidsplan betreffen, mede gebruikt als basis voor de komende periode.

De centrale vraag voor dit beleidsplan is:

- Wat houdt ons als gemeente bezig en hoe kunnen wij onze dromen vorm en inhoud geven?
- Wat onze dromen betreft zoeken we aansluiting bij de aanpak van Warren.

In de volgende hoofdstukken beschrijven wij de onderwerpen die voor de komende jaren voor de Ontmoetingskerk de leidraad zullen zijn. Zij vormen de basis voor de uitwerking van de dromen die we willen realiseren. Hoofdstuk 2 gaat over onze dromen (wat voor gemeente willen wij zijn) en hoofdstuk 3 over de organisatie en participatie (hoe geven wij daar vorm aan).

2. Onze dromen

Wij durven als Ontmoetingskerk nog steeds te dromen omdat wij vertrouwen

- dat God met ons is,
- dat Christus geen andere 'handen en voeten' heeft dan de onze,
- dat er in het gebed veel kracht schuilt.

Wij verlangen naar en willen daarom werken aan een gemeenschap

- waarin men op elkaar kan vertrouwen en op elkaar kan rekenen
- waarin mensen onderling naar elkaar omzien en bij elkaar betrokken zijn
- waarin de mens als individu de ruimte krijgt te zijn wie hij/zij is
- waarin men elkaar met respect en waardering tegemoet treedt
- waarin men zich naar vermogen wil inzetten voor de opbouw van onze gemeente
- waarin ervaren wordt dat de ander er ook voor jou wil zijn.

Wij verlangen naar vieringen

- die gekenmerkt worden door een opgewekt karakter
- die gedragen worden door de betrokkenheid en het enthousiasme van de gemeente
- die een vernieuwend karakter (mogen) hebben
- die uitnodigend zijn
- waarin verschillende liturgische vormen aan bod mogen komen
- waarin de medewerking van ieder vanzelfsprekend is.

Bij dit alles willen we doelgericht, doortastend en zorgvuldig te werk gaan.

3. Beleid

Dat alles heeft geleid tot de keuze om in dit beleidsplan de volgende thema's uit te werken:

- Kerkdiensten
- Pastoraat
- Diaconaat en missionair werk
- Jeugd en jonge gezinnen

3.1. Kerkdiensten

Veel gemeenteleden vinden de kerkdiensten belangrijk. Daarom staan ze in dit beleidsplan centraal.

We houden zoveel mogelijk rekening wensen met betrekking tot de invulling van de kerkdiensten. Meer aandacht voor diensten gericht op jonge gezinnen passen daarin.

Voor de invulling van de diensten zijn de volgende uitgangspunten leidend:

- de verkondiging van het evangelie steeds centraal te staan;
- de gemeentezang hoeft niet alleen door het orgel ondersteund te worden, ook door andere instrumenten of een muziek- of zanggroep kunnen hierbij een rol spelen;
- het leesrooster wordt gevolgd, maar afwijking in verband met bijzondere diensten is mogelijk;
- de voorgangers hebben de vrijheid om desgewenst van de gebruikelijke orde van dienst af te wijken;
- Ook in de toekomst kunnen personen en/of groepen (bijvoorbeeld ouders met jonge kinderen) bij de voorbereiding van diensten worden betrokken, hierbij wordt met name gedacht aan de eerste dienst van een maand;
- De avonddiensten (vespers, leerdiensten, bid- en dankdiensten) zullen worden beperkt dan wel geschrapt, mede gezien de zeer geringe belangstelling.
- de Paascyclus wordt gecontinueerd.
- in samenwerking en overleg met de kinderdienst zullen projecten worden uitgevoerd;
- bij de gemeentezang kunnen liederen uit het liedboek en uit andere liedbundels worden gebruikt;
- ter ondersteuning van de diensten wordt gebruik gemaakt van een beamer presentatie. Ook ander beeld- en geluidsmateriaal kan worden gebruikt;
- er is ruimte voor het gebruik van diverse vormen van expressie, zoals bijvoorbeeld toneel en dans, in de dienst.

Rol van de kerkenraad

De kerkenraad zorgt, in overleg met de gemeente, voor uitwerking van de erediensten. Daarbij wordt rekening gehouden met bovenstaande ideeën over de invulling.

Het uiteindelijke doel is dat wij ons allen betrokken voelen bij de erediensten, die volgens velen de kern van ons 'gemeente zijn' vormen.

3.2. Pastoraat

Het woord Pastoraat is afgeleid van het Latijnse woord 'pastor' dat 'herder' betekent.

Pastoraat wordt dan ook wel aangeduid als 'herderlijke zorg' in de zin van het omzien naar elkaar en het zorgen voor elkaar. In die zin is pastoraat een zaak van de hele gemeente, immers overal waar mensen elkaar ontmoeten en bijstaan in de naam van Christus is sprake van pastoraat. In het pastoraat gaan mensen een relatie aan met elkaar om samen een weg te zoeken in geloofs-, opvoedings- en levensvragen. Voor jongeren en jonge gezinnen kan niet meer enkel volstaan worden

met de ons zo vertrouwde werkwijze uit het verleden. Het is een uitdaging om op hun aansprekende wijze de contacten te hernieuwen.

Een tekort aan ambtsdragers, met name ouderlingen, kan deze ambitie in gevaar brengen.

Wij blijven er echter op vertrouwen dat gemeenteleden zich ook in de toekomst medeverantwoordelijk voelen voor onze gemeente en daar blij van geven door een ambt op zich te nemen.

Doelstelling

- We willen als gemeente in ons pastoraat
- eerlijk en respectvol met elkaar omgaan;
- vreugde en verdriet met elkaar delen;
- trouw zijn aan elkaar en er zijn voor iedereen

Organisatie

In onze gemeente is het pastoraat vooral toevertrouwd aan de predikant, ouderling en de leden van het wijkteam. Het wijkteam bestaat uit een wijkouderling, een wijkdiaken, pastorale medewerkers en wijkassistenten.

De uitvoering van het pastoraat kent de volgende facetten:

- Persoonlijk bezoek
- Wijkavonden
- Groepen/kringen

Persoonlijk bezoek:

Persoonlijk bezoek wordt gedaan door zowel de predikant als door leden van het wijkteam en in een aantal gevallen door de jeugdouderling.

Hieronder valt onder meer

- bezoeken aan nieuw ingekomen leden
- bezoeken aan ouderen
- bezoeken bij ziekte
- bezoeken bij geboorten, huwelijk(jubilea) en overlijden

Daar onze gemeente een groeiende groep ouderen kent zal het ouderenpastoraat in de komende jaren toenemen.

Wijkavonden

Wijkavonden worden georganiseerd door het wijkteam. Door onderling contact wordt het omzien naar elkaar bevorderd. Door de deelnemers worden deze avonden als zeer waardevol ervaren. Deze vorm van pastoraat zal dan ook in de komende jaren worden gehandhaafd.

Groepen/ Kringen

In de gemeente zijn initiatieven ontstaan om elkaar op te zoeken om te praten over geloofszaken. Voor een levende gemeente is onderling contact en omzien naar elkaar belangrijk. Het bevordert de onderlinge betrokkenheid.

De groepen waar we momenteel over spreken zijn:

- Gespreksgroepen over bepaalde (actuele) onderwerpen;
- Groepen van gemeenteleden, die in eenzelfde levensfase verkeren;
- Groeigroepen/Bijbelstudiegroepen

Rol van de kerkenraad

De kerkenraad zal de persoonlijke gesprekken en de wijkbezoeken blijven stimuleren vanuit de bestaande kerkelijke organisatie van wijkteams en predikanten.

De kerkenraad is blij met de activiteiten van groepen/kringen en zal deze van harte ondersteunen. De kerkenraad gaat er van uit dat het initiatief zal liggen bij de gemeente c.q. de groepen zelf. De kerkenraad kan, mede gezien zijn herderlijke zorg voor de gemeente, eventueel een rol spelen in de coördinatie.

3.3. Jeugd en jonge gezinnen

Jonge gezinnen hebben wel behoefte aan samenzijn en samenkomen binnen kerkelijk verband. Maar ze missen vaak binnen de kerkdiensten specifieke aandacht voor zaken en onderwerpen die hen bezighouden, zoals praten over geloofszaken en opvoedingszaken. Daardoor verflauwt soms de animo en vervolgens de betrokkenheid bij het kerkelijk gebeuren

Ook het jeugd- en jongerenwerk vraagt om een eigentijdse aanpak en invulling. Door een specifiek op hen gerichte aanpak kunnen zij betrokken blijven of worden bij het kerkelijk werk van de Ontmoetingskerk.

Rol van der kerkenraad.

De kerkenraad is zich ervan bewust dat er binnen de Ontmoetingskerk verschillende wensen kunnen liggen ten aanzien van het vorm en inhoud geven aan het kerkenwerk, omdat wij samen één gemeente vormen. Maar toch zijn jeugd en jonge gezinnen belangrijke categorieën die bijzondere aandacht verdienen. De kerkenraad is dan ook voornemens in overleg met de betrokkenen te zoeken naar vormen die genoemde groepen meer ruimte bieden om deel uit te maken van onze kerkelijke gemeente.

3.4. Diaconaat en missionair werk

Daar waar hulp nodig is vanwege ziekte, zorg of geld is een belangrijke taak weggelegd voor de diaconie. Het laat zich aanzien dat er de komende jaren in belangrijkheid gaat toenemen. Dit geldt zowel voor de zorgen en noden dichtbij als ver weg.

Daar wij als Ontmoetingskerk ons licht niet enkel onder de korenmaat willen laten schijnen hopen wij via de missionaire taken meer herkenbaarheid te krijgen en meer gezicht te geven aan de rol van de kerk in onze lokale samenleving.

Rol van de kerkenraad

De kerkenraad zal via de diaconie en de missionaire-activiteiten de ontwikkelingen op deze terreinen volgen en stimuleren en er toe bijdragen dat zij hun taken op een goede wijze kunnen uitvoeren. Omzien naar elkaar is niet alleen een pastorale taak, maar komt ook bij uitstek tot uiting in het diaconaat en het missionaire werk. In die zin dient er sprake te zijn van een elkaar inspirerende wisselwerking.

4 Van droom naar werkelijkheid

Wij willen een kerk zijn met een missie. Een kerk die een rol speelt in onze lokale, kerkelijke samenleving. Daarvoor is veel nodig. Twee belangrijke vragen spelen daarin een rol:

- Zijn er voldoende mensen die met ons de droom willen waarmaken.
- Is het allemaal financieel haalbaar

Uit eerdere peilingen/bijeenkomsten van de Ontmoetingskerk is gebleken dat velen iets voor en binnen de kerk willen doen. Hiermee zal in de komende periode gericht mee aan de slag worden gegaan. Om op die wijze de kerk als gemeenschap nog meer vorm en inhoud te geven. Een aantal van de beleidsvoornemens wordt voorzien van actieplannen.

Het beleidsplan is voor de kerkenraad een opdracht van de gemeente waarmee zij activerend, sturend, controlerend aan de slag gaat en periodiek verantwoording aflegt aan de gemeente.

Er is al enige jaren sprake van een spanningsveld tussen wat wij graag willen en dat wat financieel haalbaar is. De begroting geeft weinig ruimte. Maar wie dromen wil realiseren is vaak heel creatief in het zoeken en vinden van mogelijkheden en kansen. Op die manier kunnen dromen werkelijkheid worden. Wij hopen dat die droom of een deel ervan de komende jaren in vervulling kan gaan. Immers een levende gemeente wordt in stand gehouden door enthousiasme en steeds weer nieuwe uitdagingen. Dit geldt zowel voor het financiële als voor het spirituele.

Dit beleidsplan vormt één geheel met de plaatselijke regeling en de informatiegids.

BIJLAGEN:

Bijlage 1

Gerben Heitink: 'Een kerk met karakter, tijd voor heroriëntatie'

Hij spreekt van een 'stagnatie' in het kerkelijke leven. In zijn boek werkt hij dit uit in een aantal, dat in dit verband een belangrijke rol spelen:

- *cultuur* *de kerk mist de aansluiting bij de moderne cultuur*
- *opvoeding* *in kerkelijk verband stagneert de opvoeding aan nieuwe generaties*
- *identiteit* *onvoldoende duidelijkheid over de christelijke identiteit*
- *lidmaatschap* *actieve participatie van leden stagneert*
- *werfkracht* *onvermogen om buitenstaanders erbij te betrekken*
- *leiding* *zowel plaatselijk als landelijk te weinig inspirerend leiderschap*
- *spiritualiteit* *crisis in persoonlijk geloof bij vele leden*

Bijlage 2

Robert Warren: De zeven kenmerken van een gezonde gemeente

Samenvatting en aandachtspunten

Kenmerk 1: beziel zijn door geloof en niet alleen maar alles draaiende willen houden of proberen te overleven.

- erediens en leven met de sacramenten: mensen helpen om de liefde van God te ervaren
- motivatie: de energie komt voort uit een verlangen God en elkaar te dienen
- omgang met de Schrift: de Bijbel op creatieve wijze met het dagelijks leven verbinden
- voeden van het geloof in Christus: mensen helpen te groeien in hun geloof en dat met anderen te delen.

Kenmerk 2: een naar buiten gerichte blik meer bezig met het 'geheel(d) dagelijks leven' dan met het 'kerkelijk leven'

- geworteld in de plaatselijke gemeenschap, in samenwerking met andere geloofsgemeenschappen, geloofsovertuigingen, niet-kerkelijke groepen en netwerken
- hartstochtelijk en profetisch bewogen om gerechtigheid en vrede, plaatselijk en wereldwijd
- legt verbindingen tussen geloof en dagelijks leven
- gaat in op menselijke behoeften en noden door liefdevolle dienstbaarheid.

Kenmerk 3: Op zoek naar wat God wil. Een gezonde gemeente vraagt zich af: wat wil God hier en nu van ons? Ze ontwaart de leiding van de Geest en wil het niet iedereen naar de zin maken.

- roeping: op verkenning gaan om te ontdekken wat God van en met ons wil in het hier en nu
- visie: ontwikkelen en communiceren van een gedeeld/gezamenlijk besef van richting en doel
- prioriteiten in missie: bewust doelstellingen formuleren voor de korte en lange termijn
- kunnen vragen om offers en deze ook daadwerkelijk kunnen brengen, als het erom gaat het bovenstaande te realiseren en zo het geloof in praktijk te brengen.

Kenmerk 4: de kosten van verandering en groei onder ogen zien en durven opbrengen *in plaats van verandering tegenhouden en bang zijn voor mislukking*

- het verleden omarmen en tegelijk de durf hebben om *taken anders aan te pakken*
- *risico's nemen*: durven erkennen dat iets niet werkt en lering trekken uit ervaringen

- *crises*: creatief ingaan op uitdagingen waar men als kerk en gemeenschapvoor geplaatst wordt *positieve ervaringen met verandering*, hoe gering ook, bevestigen en erop voortbouwen.

Kenmerk 5: leven als een echte gemeenschap en niet zozeer als een vereniging of een religieuze organisatie

- *relaties*: deze worden, vaak in kleine groepen, onderhouden en gevoed, zodat mensen zich geaccepteerd voelen en worden geholpen om te groeien in geloof en dienstbetoon.
- *leiderschap*: gemeenteleden en voorgangers werken als team samen om aan alle zeven kenmerken van een gezonde gemeente gestalte te geven op een manier die toegesneden is op de plaatselijke situatie.
- *bediening door gemeenteleden*: de waarde van wat mensen aan gaven hebben meegekregen, wat ze allemaal hebben meegemaakt en wat ze op hun levensweg aan geloofservaringen hebben opgedaan wordt onderkend. Dit alles krijgt gestalte in het gemeentelieven en daarbuiten.

Kenmerk 6: ruimte (scheppen) voor iedereen - *inclusief in plaats van exclusief*

- *gastvrijheid*: zich inspannen om nieuwkomers op te nemen in het gemeentelieven
- *kinderen en jongeren*: worden geholpen om erbij te horen, een eigen bijdrage te leveren en te worden gevoed in hun geloof
- *zoekers*: worden aangemoedigd om het geloof in Christus te verkennen en te ervaren
- *diversiteit*: verschillen in sociale en etnische achtergrond, in geestelijke en lichamelijke capaciteiten en in leeftijd worden gezien als kracht.

Kenmerk 7: Zich beperken tot een paar taken en die goed doen - eerder doelgericht dan verwoed met van alles en nog wat bezig zijn.

- *basistaken op orde hebben*: met name de eredienst, de pastorale zorg, het beheer en het bestuur
- *iets te bieden hebben op belangrijke levensmomenten*: diensten op scharniermomenten worden als zinvol ervaren en geven zicht op God en geloof
- *als gemeente zelf goed nieuws zijn*, door houding en manier van werken
- *genieten van wat er wordt gedaan en kunnen leven met wat er niet wordt gedaan*.